

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 174.

V Mariboru, sredo 29. decembra 1926.

Leto I.

Nova vlada — stari režim.

Uzunoviću je torej končno uspelo sestaviti novo vlado s približno istimi zavezniki, kakor prej — in se moramo potemtakem začudeno vprašati, čemu ta dolgotrajna in mučna vladna kriza. Uzunoviću so zagotovili večino taisti radičevci, ki so mu bili še pred dobrim mesecem dni nezanesljivi in neresni zavezniki. Obnovil se je RR-režim, ojačen s klerikalci in kar največ zaleže, s pristostvostjo dveh generalov, od katerih eden je prevzel prometni resort, to je oni resort, v katerem so doslej naši civilni meščanski ministri pokazali najočitnejše vso svojo brezmejno nesposobnost. S pritegnitvijo dveh generalov v sedanjo vlado je vsekakor stvorjen nov položaj, ki ni za meščansko demokracijo baš lep kompliment. Gospod Radić je namreč tako dolgo lepo pridigal o potrebi seljaške demokracije in se tako dolgo grdo z demokracijo igralkal, da je ustvaril vse pogoje za postopno militarizacijo države. In tudi radikali so od svoje strani pridno prispevali k temu preokretu v državi — preokret, ki ga je Pašić že delj časa slutil, katerega pa ni mogel več onemogočiti, kajti bil je koncem konca logična posledica vojnih in povojnih historičnih faktov.

Vprašanje je sedaj, kako dolgo se bo pravzaprav ta vlada držala. Ali bo sedanji kabinet živel le do dneva, ko bodo oblastne volitve pri kraju, ali še dalje, ali je to le prehodni kabinet, kateremu naj bi sledila »prema« rezultatom oblastnih volitev nova volilna vlada, ali je to le prvi korak k drugi neparlamentarni vladi, ki naj na svoj način reši ali ne reši notranje politične in gospodarske težave. O tem si bomo bolj na jasnem po volitvah, na jasnem smo pa že danes, da novi Uzunovićev kabinet ne služi utrditvi demokracije in da ni niti najmanj razjasnil in očistil notranji položaj, da je tudi rešitev le provizoričen, da smo še presneto daleč od kolikortoliko stabilnih razmer. Če bi bil Uzunović sestavil že sedaj samo volilno vlado, bi bili razjasnitvi in stabilizaciji položaja mnogo bližje, tako pa plavamo še vedno po širokem morju vseh možnih možnosti.

Značilno za to vlado je, da so se je oprijeli le tiste stranke, ki si novih volitev najmanj žele, to so radikali, radičevci in klerikalci. Še Pribević ni hotel zraven, ker smatra opravičeno, da je položaj tak, da je treba pred narod, da se mora v nove volitve, ki naj odločijo, ali naj bo vlada taka ali taka, ali naj bo parlamentarna večina še tako drugačna, kakor je bila sedanja. Kajti kakršenkoli naj že bo novi parlament, slabši kakor sedanji ne more

biti. Za volitve so se glasno izrekle tudi ostale parlamentarne frakcije — in če se je hotelo res delati na normalizaciji naših političnih prilik, je bila prvobitna dolžnost klerikalcev in radičevcev, da forsirajo to rešitev; s tem, da tega niso storili, so samo pomagali utrditi dosedanje narodu škodljive razmere. Če so klerikalci in radičevci raje paktirali z Uzunovićem, so s tem delali morda trenutno v prid svoje stranke, pozabili pa so na koristi in potrebe naroda, na načela najelementarnejše demokracije. Prevzeli so s tem nase težko odgovornost, odrekli se s tem pravici, da še nadalje kritizirajo današnje stanje, da govore in pišejo o propadanju demokracije, o gaženju ljudske volje.

Socialisti smo prvi zahtevali, da se razpišejo nove volitve, da se vpraša narod, kako sodi o dosedanjem tednu večinskih strank. Zahtevali smo nove volitve, ker smo videli in vedeli že prej, kam vodijo prilike, kam bo radikalna stranka v družbi z Radićem privedla vlado in parlament. V proglasu, ki ga je Socialistična Stranka Jugoslavije izdala preteklo poletje, so bile jasno očitane strupeni naše politike in se je odločno tirjalo nove volitve, ki naj dajo ožročenemu političnemu stanju v državi nov pravec, da bo odločevala v državi ljudska volja in da se bo delala ljudska politika.

V vrsto onih, ki so pomagali reakciji do moči, je prištevati stare in nove zaveznike radikalov: radičevce in klerikalce. Ti poslednji, ako se bodo držali Uzunovića, bodo le služili videzu, da so v sedanjem kabinetu zastopana vsa tri plemena — v resnici pa bo vsa notranja politika ravno taka, kakor je bila doslej in slovenskemu narodu ne bo prav nič pomagano. Nismo proti temu, da bi se vodila vladna politika brez Slovencev, nasprotno, smatramo, da je bilo izključevanje SLS, ki ima večino slovenskega naroda za seboj, iz vladnih poslov neodpušljiv greh, ki je kazal na očitno gaženje ljudske volje, kakršnakoli bi že bila — tudi vprašanje najelementarnejše značajnosti je bilo, da SLS ne pomaga Uzunovićevemu režimu iz trenutne zadrege. Ko se niso nanjo ozirali takrat, ko bi se morali in ko bi se moglo morda še preprečiti najhujše. SLS ne bo ta njen poslednji korak prav nič koristil, kakor ne bo koristil rešitvi in ureditvi demokracije in enakopravnosti v državi.

Socialisti ostajamo slejkoprej pri zahtevi, da se morajo volitve v narodno skupščino čimprej razpisati in da mora obveljati v našem političnem življenju volja delovnega naroda.

svoja svetišča in zahvalila boga, da se atentat ni posrečil. Cerkev obsoja vsak politični atentat; umor je umor, tudi če se vrši iz političnih motivov. Ona moli za nositelje državne oblasti, tudi če le-ti niso katoliki, pač tudi za poganke . . . ko moli za oblastnike, moli za javni blagor, za mir (podčrtal p.) Če so duhovniki po atentatu za Mussolinija molili »Te deum« niso hoteli s tem odobravati n. pr. njegovih »tiskovnih zakonov«, temveč zahvaliti boga, da je obvaroval življenje moža, ki stoji na čelu vlade . . . ko je dunajska vlada odpravila konkordat in uvedla celo vrsto »liberalnih« zakonov, je Pij IX. obsodil z vso energijo te zakone, toda cerkev je tudi po vsem tem nadaljevala na cesarjev rojstni dan — službo božjo.

To za nas zadostuje, ker je s tem povedano vse, kar se v tem zrcali — vloga cerkve. — Zgodovina cerkve nam pojasnjuje tole: Cerkev, ko je uveljavila svojo avtoriteto v državi je vedno in povsod skušala doseči popolno nadvlado nad življenjem državljanov. Tako se je zgodilo — zato imamo dosti primerov — da je cerkev koncentrirala v svojih rokah vso posvetno oblast. Spominimo se samo na dobo papeža Gregorja VII. in Inocenta III. Ta dva papeža sta gospodovala nad vsem znanim evropskim svetom. Cerkevna oblast je komandirala vso posvetno upravo! Cerkevni interesi — ali interesi klerikalne birokracije — so bili nad vsem. Novejši vek je sicer raztrgal verige klerikalnega imperijalizma, vendar pa ni iztrebil klerikalizma, ker je čutil potrebo, da brez njega ne more eksistirati. Danes je na svetu samo moč obratno. Država diktira cerkvi in cerkev opravlja službo poslušnega vazala in njenih državnih vodilnih organov.

In v Italiji ni drugače. Cerkev v Italiji je v službi države — v službi Mussolinijeve hlike. — Današnja kapitalistična družba se v posrednih državah mora opirati na cerkev, ker je to v njenem lastnem interesu črnatve. Svojo eksistenco si more le podaljšati, ako podpira ignoranco ljudskih mas. In podpira jo s tem, da si udinja cerkev.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček, račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane petina enostopna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Tudi Mussolini se je sprijaznil s cerkvijo, ker je sprevidel, da si s prijateljstvom cerkve — s pokatoličanjem fašizma — pridobi trdna tla.

Kaj za to, če je Mussolinijev režim spravljal na drugi svet enega Matteotija, ali pa tudi sto ali tisoč Matteotijev, — glavno je, da simpatizira s »katoliškimi« nazori, da dobi — papežev blagoslov! »Mussolini je junak — on služi svoji domovini (čeprav na račun drugih narodov! op. p.) — bodi blagoslovljen!«

Da se bomo razumeli. Vladajoči kapitalistični razred si je udinjal cerkev, da z njo eksploatira ljudi, ki so že po boju določeni za eksploatacijo. Kot je bivša Avstro-Ogrska imela v svoji službi cerkev, ki je blagoslavljala vojake in kanone, tako mora tudi Italija imeti cerkev v svoji službi, da si fašizem podaljša življenje, da bo fašistični režim še požigal delavske domove, zatiral narodne manjšine ter pripravljaj tečno človeško hrano — italijanskim topovom . . .

Vsako opravičevanje postopanja kat. cerkve v Italiji in še spreciolo njenega vrhovnega poglavarja je iz človečanskega stališča nedopustno — to bi lahko vedel tudi Catholicus, ki zagovarja Pija XI. kajti cerkev, ki je danes v Italiji v službi Mussolinijevega režima je soodgovorna za barbarske zločine, ki jih vrši fašizem po vsej Italiji.

Mi smo proti fašizmu, ker fašizem pomeni krinko kapitalističnega razreda, ker izkorišča delovni narod Italije, ker s svojimi imperialističnimi tendencami grozi začetiti krvavo morijo delovnih narodov. Odločno pa smo tudi proti hinavski vlogi katoliške cerkve v Italiji in njenega poglavarja Pija XI. ki fašizem direktno podpira in s tem uspešno posreduje, da se zatira narodne manjšine (tudi Slovence in Hrvatje v Italiji. Op. p.) in da se gospodarsko izkorišča delovni italijanski narod.

Fraze in citati Pavlov, Savlov in Davydov pa so samo zavijanja in potvarjanje resnice — faktov, ki se dogravajo pred našimi očmi.

Mezdno gibanje rudarjev pri TPD.

Odklonilen odgovor, ki ga je poslala TPD potom rudarskega glavarstva v Ljubljani na vodstvo ZRJ v Zagorju in II. rud. skupino v Trbovljah v zadevi TPD po ZRJ z dne 24. novembra 1926 vloženi »Spomenici« za zboljšanje mezdnih prejemkov delavstva, je izzval med istim ogromen odpor.

Naravno je, da je bilo pod takimi okolnostmi vodstvo II. rudarske skupine v Trbovljah primorano, da je sklicalo zaupniško konferenco II. rudarske skupine iz vseh revirjev TPD.

Konferenca je enoglasno odobrila od Zveze Rudarjev Jugoslavije predloženo »Spomenico« TPD in sklenila, da se predloži TPD ponovna »Spomenica«, katera utemeljuje prvo, z zahtevo, da se v najkrajšem času razpiše tozadevna mezdna razprava.

Spomenica se glasi:

Trboveljski premogokopni družbi
v Ljubljani.

Zaupniki II. rudarske skupine iz rudnikov Trbovlje, Zagorje, Hrastnik in podjetja Dukić in drug, zbrani na skupnem sestanku v Trbovljah, dne 22. decembra t. l. ponovno ugotavljamo, da je bila »Spomenica«, vložena po sklepu konference ZRJ v Trbovljah z dne 24. novembra t. l. opravičena in to iz sledečih razlogov:

1. Delavstvo, zaposleno pri TPD, je bilo z redukcijo mezdnih prejemkov z dne 1. aprila t. l. oškodovano na istih za 21 odstotkov.

2. Z uvedbo odškodnine za strelivo so akordanti še vedno oškodovani, kljub 20-odstotnemu zvišanju akordnih postavk.

3. Nakupna cena, količina življenjskih potrebščin, na katero je TPD pristala pri mezdni razpravi dne 26. avgusta 1922, je z dnem 15. decembra t. l. dosegla 11-odstotno zvišanje napram nakupni ceni te količine z dne 15. decembra 1925.

4. Za vse navedeno v točki 1., 2., in 3. smo pripravljeni doprinesiti pri tozadevni razpravi konkretne dokaze.

V smislu utemeljitve, predložene »Spomenice« si dovoljujemo, kot zakoniti zastopniki delavstva, zaposlenega pri TPD v imenu istega, zaprositi spošt. ravnateljstvo TPD, da pristane na tozadevno razpravo v najkrajšem času in rezultat razprave naj bo veljaven tudi za delavstvo podjetja Dukić in drug.

O tem smo obvestili tudi rudarsko glavarstvo v Ljubljani.

Trbovlje, dne 22. decembra 1926.
Za II. rudarsko skupino: Zupančič Anton III, Škrbec Jože, Pencelj Franc, Hauptman Anton, Zlak Lovro.

Franjo ALEŠ:

Za Mussolinija ali za papeža.

Med »Slovincem« in »Jutrom« se v zadnjem času vrši polemika o »grehu«, ki ga je menda napravil sam sv. oče Pij XI., ko je 20. decembra letos izrazil simpatije do krvoločnega Mussolinija. V razčiščenje pojmov, bi bilo k tej meščanski polemiki pripomniti tole:

Liberalna slovenska buržuazija z »Jutrom« na čelu je izrabila govor papeža Pija XI. zgolj kot političen slager, češ, glejte jih — njihov pokrovitelj blagoslovlja Mussolinija. Ker pa so članki te vrste v »Jutru« preveč partizanskega značaja, brez vsake pozitivistične tendence in pisani zgolj z namenom, da se osramoti naše klerikalce, brez

kake sistematične logike in pozitivne trditve, se z njimi ne bomo bavili. Obregnili se bomo samo na slovensko klerikalno buržuazijo, s »Slovincem« na čelu, ki na podlagi »božjih« načel, katoliške etike in morale brani nastop Pija XI., ki je imel po izreku Pavla dolžnost, da je nastopil v tem simpatičnem tonu (»naj se opravljajo prošnje, molitve . . . zahvaljenja za kralje in za vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli.« 1. Tim. 2, 2.).

Catholicus s člankom »Papež in fašizem« v 293. št. »Slovenca« dokazuje opravičenost papeževih poklonov Mussoliniju takole: » . . . Cerkev je sklicala vernike v

Občni zbor „Svobode“.

Dne 19. decembra bil je živahen odmev gibanja, ki je nastalo zadnje mesece pri podružnicah »Svobode«. Delavstvo je začutilo voljo, da mora iz mrtvila, uvidelo je, da neplodni medsebojni politični boji dovedejo do polnega razsula proletarskih organizacij ter išče v društvu »Svoboda« ono središče, kjer se pri skupnem kulturnem delu sestanejo brez zapreke vse duhovne struje proletariata, kjer se zbira delavska mladina v telovadnih in športnih četah, v pevskih in dramatičnih zborih. Le v okviru

kulturnega društva je mogoča stvarna diskusija, ki izvira iz temeljitega poznanja marksizma.

V pozdravnem govoru je predsednik s. Tuma na kratko kazal na nujni razvoj proletarskih organizacij od prvega početka kulturno-političnega gibanja, ko so posamezni pionirji socializma, preganjani od javnih oblasti, širili temeljne ideje marksizma, pa do polnega razmaha delavskih organizacij pred vojno.

Po vojni je socializem kljub vsej reak-

ciji in navidezni oživitvi nacionalizma, na nedolgovrem pohodu, proletarijat mora za to pripravljati duhove, da bo oblasti tudi vredno.

Za konzumno društvo pozdravil je s. Svetek, ter priporočil tesnejše stike »Svobode« z drugimi proletarskimi organizacijami. Za strokovno komisijo želel je Ciril Štukelj obilo uspeha, za zvezo udarnikov pa je s. Držaj postavil krepko geslo: »Malo besedi, več dela.« Za žensko zvezo je s. Ajdiškova iskreno pozdravila zborovalce »Svobode«. Ženska zveza je vsikdar in bo z vsemi močmi podpirala društvo »Svoboda«, kot politično društvo pa ima svoje posebne naloge in bi se pri kulturni akciji »Svobode« pridružila le s svojimi dečimi enotami.

Predsednik nato proroča o razvoju in delovanju »Svobode«. Povdarja, da je društvo zamudilo najugodnejšo priliko leta 1922, ko je imelo na razpolaganje glavnic 120.000 kron in šlo članov do blizu 4000. S podjetjem lista »Kres« in drugimi premalo premišljenimi podjetji je v kratkem času izčrpalo vse svoje gospodarske sile. Razloži vzroke pešanja in sredstva, ki so se ukrenila za odpuščanje.

Da se podružnice nepovoljno razvijajo, je posebno krivo pomanjkanje razumevanja organizacije v telovadnih, športnih in pevskih in dramatičnih enotah ter pomanjkanje pravilno ustanovljenih podzvez. Da pa do tega ni prišlo, je krivo, ker manjka stik podružnic s centralnim odborom, to pa zopet radi tega, ker ni tajnika, ki bi ta stik vzdrževal. Uspešno delovanje in razmah društva je sploh nemogoč, ako se ne posreči dobiti sposobnega človeka, ki bi s celo dušo delal za prosep društva.

Glavni problem občnega zbora bo torej rešiti vprašanje, ali in kako se nastavi sposobnega, stalnega tajnika.

O stanju podružnic in enot poročala je društvena uradnica Jevnikarjeva.

O denarnem stanju blagajničarka Čečeva. Sledilo je poročilo sodr. Krmavnerja za nadzorstvo, ki se je v bistvu sklicevalo na poročila in predlagal, da se odboru da absolutorij, kar se enoglasno sprejme.

O predsednikovem poročilu razvila se je daljša, stvarna in stročna diskusija, katere so se udeležili Arh, Habe, Krmavner, Klenovšek, Tuma, Favaj, Majdič, Bitežnik, in Likar ter se je enoglasno sklenilo:

1. da se nastavi tajnika in v to svrhu naloži 20.000 rezerve s pristavkom da odbor imenuje tajnika le, če se poprej prepriča, da je vsestransko sposoben in za prve 3 mesece le začasno;

2. odobri se uporaba zneska 5000 za vzdrževanje dramatičnih tečajev v Trbovljah, Trzinu, Jesenicah in Litiji.

3. Znesek 5000 Din rezervnega zaloge se stavlja na razpolaganje novemu odboru, da ga primerno porazdeli med res potrebne podružnice.

K točki 3. je izbrana komisija Bitežnik, Favaj, Klenovšek, Krmavner, Moretti predlagala člane odbora, nadzorstva in razsodišča, kakor je bilo že objavljeno v Del. Politiki 22. 12. Prof. Favaj je na to pojasnil razmere v Mariborski pokrajini, odločno zavrnil vsak očitke nesporazumljenja ter podružnice vrše delo docela po smernicah »Svobode«.

K 4. točki se po daljši diskusiji sklene: 1. redni prispevki za vsakega člana podružnice znašajo po 1 Din, za centralni odbor po 2 Din, po 1 Din naj članarine pošiljajo podružnice posebej kot tiskovni sklad za društveno glasilo »Svoboda«. ki naj v najkrajšem času začne izhajati. Skupni prispevek na mesec znaša torej 4 Din.

2. Izredni prispevek za podružnice po 1 Din in po 1 Din za centralni odbor velja za avtonomna društva, ki so kolektivno pri-

stopila, za vajence, dijake in brezposelne, tako da ti plačajo vsega le po 2 Din na mesec.

Predsednik poroča, da je uredništvo revije »Pod Lipo« dalo na znanje, da je z novim letom pripravljeno odstopiti list »Svobodi« brez bremen.

O rešitvi posebnih predlogov, je predsednik zaključil zbor, ki je trajal nepretrgoma do 14. pop.

Zastopstvo se je sestavilo takole: dr. H. Tuma, predsednik, odv. Dunajski c. 17, Vrhovec Josip I. podpredsednik, poslovodja, Novi Umat, Likar France, II. predsednik, tajnik OUZD, Rakovčeva Kristina, blagajničarka, uradnica Konz. Društva, Bitežnik Stanko, tajnik, uradnik OUZD, Mrzelj Ludovik, knjižničar, akademik — vsi v Ljubljani.

Predsednica nadzor. je Čečeva Tončka, uradnica Delavske Zbornice, poslujoči član razsodišča Krmavner Dušan, akademik.

Na te naslove naj se člani in sodrugi obračajo.

Nemška vladna kriza.

Nemški socialisti so izrekli prejšnji nemški vladi nezaupnico; vlada je morala zato izvajati posledice in odstopiti. Nemški sodrugi so imeli povoda dovolj, da vržejo prejšnjo vlado, ki se je nagibala bolj in bolj na desno. Nemški socialisti so tudi zahtevali skorajšnji razpis volitev — teh se pa buržuazne stranke najbolj boje. Zato delajo na vso moč, da bi se vendar sestavil nov kabinet, čeprav iz samih zastopnikov desnice. To rešitev forsirajo zlasti nacionalistične in monarhistične stranke. Tako vlado pa ni lahko sestaviti v Nemčiji, kjer je proletarijat močan in upliven v parlamentu in izven njega. Odtod vsi brezuspešni napori, da bi se vladna kriza, ki traja že drugi teden, vendar rešila. Socialisti vztrajajo pri svoji zahtevi in vladne krize se gotovo ne bo rešilo preko njihove meje.

Mehiški predsednik Calles za versko svobodo.

Ed-Fimmen, tajnik Mednarodne federacije transportnih delavcev se je vrnil preko Washingtona iz Mehike v spremstvu John W. Browna, podtajnika Mednarodne federacije strokovnih unij v Amsterdamu. V glavnem mestu Mehike sta prisostvovala delavski konferenci. Fimmen se je zelo odločno izrazil v prilog Callesa, predsednika Mehike, in njegovega socialnega programa, ki ga zdaj izvaja s pomočjo Mehške okrajne delavske federacije.

Fimmen je naglasil, da se je na svoje lastne oči prepričal, da mehiško delavstvo vodi odločen boj pod vodstvom Moronesa proti stari tiraniji in ignoranci, ki nastopata pod plaščem verske svobode v Mehiki. Povdaril je, da je Calles pravi borec za

versko svobodo v Mehiki. Njegovi nasprotniki so predstavniki lakomnosti, netolerance in nasprotovanja prave demokracije. Delavsko gibanje po vsem svetu, je dodal Fimmen, je lahko ponosno na svoje delavske tovariše v Mehiki.

V Rimu pa vzlic temu še vedno napadajo mehiško delavsko vlado.

Proračun mestne občine mariborske.

(Piše obč. svetnik s. Bahum.)

Nadaljevanje.

Šesto poglavje: Gasilstvo.

Potrebnost znaša Din 134.148. Kritja ni. To postavko je finančnogospodarski odsek zvišal za 10.000 Din. Tudi s proračunom tega poglavja se socialisti ne moremo strinjati. Prostovoljno gasilstvo je sicer nekaj zelo lepega in je res hvalevredno, ako se še vedno najdejo ljudje, ki so pripravljeni vsak čas se žrtvovati za interese bližnjega, ne da bi zahtevali zato kakršnokoli odškodnino. Toda ta način je dober in umešten za manjše kraje, nikakor pa za večja mesta. V večjih mestih so povsod že organizirali poklicno gasilstvo in imajo za vzdrževanje tudi poseben vir. S tem še nočem reči, da se naj ta prostovoljni sistem pri nas še sedaj odpravi in nadomesti s poklicnim gasilstvom: prvič zaradi tega ne, ker Maribor ni še tako veliko mesto in gasilci hvala bogu, nimajo vsak dan opravka, ampak nastopajo k sreči bolj po redkoma; drugič pa zato ne, ker je še ljudi, ki si štejejo ta posel v veliko čast in ponos. Toda troški so kljub temu znatni in požarna bramba prihaja v eni ali drugi potrebi vedno le k mestni občini. Tak način se nam ne zdi primeren in ne spada v dvajseto stoletje. V bivših predvojnih občinskih svetih, katere so tvorili skoraj izključno hišni posestniki, je moralo biti na mestu, da je občina krila take izdatke iz svoje blagajne, v katero morajo prispevati vsi prebivalci občine ne glede, ali posedujejo hiše ali kake druge gbjekte ali ne, in sicer iz enostavnega razloga, ker niso ti sloji, dasi so vedno tvorili veliko večino prebivalstva, imeli v občinskih odborih nikakega zastopstva, vsled česar so občinski svetniki — hišni posestniki, vsa davčna bremena zvalili enostavno na v občinskem svetu nezastopano maso prebivalstva po največ v obliki posrednih davščin ali doklad.

Danes pa to ne gre več, da bodo oni, ki ne posredujejo hiš in ki morajo itak že v najrazličnejših oblikah plačevati občinske davke ter visoke

najemnine, še hišnim posestnikom plačevali neke vrste zavarovalnino od objektov, do katerih sicer nobene pravice nimajo. Zato je treba tudi pri nas uvesti primerno davščino, iz katere se bodo krili izdatki za požarno brambo. Socialistični klub v občinskem svetu mariborskem predlaga uvedbo davka na zavarovalnine vseh poslopij in sicer: 5 procentov od zavarovalne premije. Pobiranje in odračunavanje te davščine prevzamejo zavarovalne družbe v kolikor imajo v našem mestu svoja zastopstva. Sicer pa plačajo hišni posestniki sami direktno pri mestni blagajni. Eventualen primanjkljaj plača mestna občina. Eventualen prebitok pa gre v kritje izdatkov V. poglavja.

Ustanovni kongres delavske športne podzveze.

Po referatu o pomenu delavskega razrednega športnega gibanja, je zbrano zastopstvo del. športnih klubov soglasno sprejelo po sodr. Fr. Alešu predlagano resolucijo:

»Z ozirom na velevažen pomen razrednega delavskega športa, ki ga v pretežni večini gojita delavski in tudi kmetijski razred, ki pa sta danes žalibog še pod meščanskim vplivom — ugotavlja ustanovni kongres podzveza športnih klubov SK Svoboda Slovenije, da je treba rešiti sledeča konkretna vprašanja, ki so velikega pomena za delavsko športno gibanje.

1. Del. SK Svoboda ustanove v »Svobodi« športno podzvezo kot sestavni del kulturne in telovadne organizacije »Svobode«.

2. Z ozirom na delavske športne klube v ostalih delih države se strinja kongres v tem, da

a) mora biti športna podzveza v tesni pismeni zvezi z njimi,

b) da mora potom zastopnikov, ki jih ima v LNPju voditi zvezo z hrvatskimi in srbskimi delavskimi klubii;

c) SK »Svobode« ali članice športne podzveze »Svobode« morajo brezpogojno nastopati solidarno in v enotnih akcijah v LNPju, da izrabiijo tam vse prilike in da dobe vpliv na neoriantirane ali levoorientirane delavske športne klube ljubljanskega nogometnega podsaveza.

3. mora forsirati čimprejšnjo ustanovitve delavsko-kmetijske športne zveze za Jugoslavijo.

4. mora delati na to, da se ustvari enotna razredna bojovna fronta rdečih športnikov celega sveta.

Zatem se je na predlog s. Šinkovca sprejela sledeča lista odbora športne podzveze: predsednik: Franjo Aleš, podpred.: Pavel Kovač, tajnik: Vinko Celar, blagajnik: Karlo Malovrh, odbor: Šinkovec, Simončič, Bostič, Bauer, Pavelec; nadzorstvo: Dr. H. Tuma, Jos. Selinšek in Kermauner.

Odbor si je nadel nalogo, da v najkrajšem uredi svoje dolžnosti, da reši vprašanje enotnega nastopa v LNPju in vprašanje delavskega športnega glasila, ki naj postane glasilo športne podzveze »Svobode«.

Kdor v trgovini se mudi, napisnih tablic ne prezira, tam kupi blago brez skrbi, kjer »BUDDHA« čaj se oterira!

R. GOLOUH:

Kriza.

Socialna drama v petih slikah.

(Dejanje se vrši v večjem slovenskem industrijskem kraju.)

II. prizor.

(Berač.)

Berač: Saj sem vedel, da ne bom prvi, in tudi da vam ni za pametno besedo, sem vedel. Joj vam in vaši hiši! Vsa fara vas je polna. Sam Lucifer vas je zmotil in ta študent. Malo vam je za vaše žene. Potuho dajete sleparju, pravijo, še huiša vas bo šiba tepla, pravijo, in še težja vam bo smrt...

Peter: Pusti šibo in smrt; sedi, da nas bo več...

Berač: O, saj vas bo dosti; dosti in preveč! Hudo so razkačene; tolikega šušljanja in klopotanja že dolgo ni bilo. Kakor da jim je sam zlodej podkuril; še na češčeno Marijo in rožni venec so pozabile...

Martin: V skrbih so, za nas in za naše duše; iz same skrbi do nas se ženice razburjajo. Ne smemo jim zameriti...

Berač: Kaj bi jim zamerili. Saj ni lahko na tem svetu. Strah jih je. Ko je pa toliko grehov in težav. Še včeraj so Tomačevo komaj rešili... Prej jo je ranjki tepel, vse žive dni jo je tepel, sedaj je pa še sin mahnil po njej; pijan je bil.

Puntar: Mahnil je? Po njej je mahnil?

Berač: Saj pravim, pijan je bil... Tudi pri Kajžarjevih je žalost, čeprav oni prav nič ne pijejo in se tudi tepejo ne. Kašelji je huda bolezen. Ko je Kajžar ponesrečil, jih je bilo pet v gnezdu, pet drobnih ptičev. Pa se je stara mučila in delala, noč in dan je delala, dokler ni omahnila. Ugnal jo je kašelji. Najprej njo, nato pa še njene male. Ni je moči,

da bi kašelji zatrl. Kašljajo, dokler ne izdihnejo. Kar po vrsti jih lomí, duši in jemlje...

Martin: Tega kašlja je bilo pri nas še prej dosti; odkar so pa zaradi narodnega zdravja začeli širiti narodno industrijo, ga je vedno več...

Berač: In ni samo kašlja toliko, je še veliko drugega... Na primer beračev. Vsak dan nas je več, čeprav nas spotoma tudi precej pocepa. Zadnjič jih je naenkrat zapustilo troje občinsko zvezo in se preselilo na oni svet: eden se je obesil, drugi si je prerezal žile, tretji je pa umrl čisto lepo in spodobno. Izdihnil je mirno in naravno svojo blago krščansko dušo. Temu je bil Bog milostljiv in mu je poklonil vsaj to srečo. Ona dva sta si pa morala sama krčiti pot v večnost... Toliko nas je že beračev, da si delamo drug drugemu napotje. Od vseh strani prihajajo in vseh mogočih poklicov so. Nekateri niso do zadnjega vedeli za svoj domovinski kraj; delali so, kakor se dela tudi pri nas: po rudnikih, tovarnah, na progi in po pristaniščih. Pridno so delali, dokler so le mogli in kolikor so mogli... in ker jih delo le ni rešilo življenskih nadlog in življenja samega, so začeli beračiti, beračiti pa ne smeš povsod; zato je delavec občanar te ali one občine, da sme vsaj nekje svobodno beračiti. Pa te občanarja na stara leta priženejo v tvojo občino. Če te je zaneslo še tako na kraju sveta, pot do tvoje občine pa le najdejo. Tako se naša beraška družina množi in množi, in če bo beraška smrt tako skopa, bomo morali berači med seboj beračiti...

Peter: Kaj bi se čudil, saj je bilo vedno tako. Beraška zemlja, beraški narod...

Berač: Saj je na zemlji še dosti bolj pustega in

zapuščenega sveta; toliko in takšnih beračev pa ni nikjer...

Ivan: Ker nismo le krušni berači; še vse večja beračija je v duši in mozgu...

Berač: Kaj je v dušah, ne veva ne jaz, ne ti; še dobro, če je samemu večnemu Bogu dano to razločiti in razumeti. Jednikov je na primer tepel svojo ženo vsak plačilni dan, vsa leta; pa se je stara na to tako privadila, da ni več niti jokala. In tudi otroci so se že bili na to privadili; gledali so ravnodušno, kako so padali udarci in se je stara stiskala in krivila; komaj da so močnejše zaihteli, če je bil udarec prehud. Tako jo je stari obdeloval tudi tisti zadnji dan: zdaj v rebra, zdaj po glavi, kakor vedno ob takih dneh. In že se je klada nameril v posteljo, ko je hčerka zagrabila sekiro in mahnila... Čepnila ga je po glavi. Ali pa Pavlov, tisti, ki je hotel v Ameriko, pa se ni še premaknil odtod. Prodajal je bajto in grunt, da pride preko luže. Pa se ni mogel odtrgati in je tako dolgo popival, da je vse zapil. Sedaj sitnari na vse strani in preganja svoje hčerke. V Aleksandrijo jih goni in sili. Baš v Aleksandrijo... Ali pa Ternjakov, tisti, ki se je za svoj god obesil? Saj je pridno skrbel za svoje otroke. Vdovec je bil in je vedel, da je drobnjad sama in zapuščena. Pa se ti v mraku lepo in mirno poslovi od svojih prijateljev, nato gre in se za hišo obesi... Komu na ljubo? Saj je vedel, da so otroci še drobčkani in sami. Ali pa Vidoval, ki je vsa božja leta tako pridno in pokojno služila možu in družini?... Še vedel nisi zanjo, tako je bila tiha. Pa se ti ženšče vname in ti na sveti večer zapusti dom, moža in otroke in se ti izgubi z drugim v široki svet...

Dnevne novice.

Samoodločba delavstva.

Nahajamo se pred volitvami v oblastne skupščine. Delavstvo se zaveda, da more uveljaviti pri teh volitvah svoja načela in manifestirati svojo neupogljivo voljo in moč le s čim kompaktnjšim nastopom. In reči moramo, da je ta misel uspešna, ker je socialistična stranka, ki ima isto prepričanje in isti cilj, z vso odločnostjo podprla to stremenje, to samoodločbo delavstva.

Socialistična stranka se prav dobro zaveda, da je v tem skupnem nastopu predvsem potrebno iskreno sodelovanje, ki ji gre le za razredna načela socialistične stranke in za okrepitev delavske samozavesti, ki jo je izpodkopal črni sovražnik delavske moči — razcep v pet, šest skupin.

V tem volilnem boju ni torej na mestu nikakršna pasivnost, nikakršno razkrojevalno delo, marveč vse delavstvo, zlasti pa socialistične organizacije morajo z vso svojo organizatorično in agitačno silo sodelovati v tem volilnem boju. Sodrugi se morajo pač zavedati, da je vsak uspeh naš uspeh. Če dobimo glasove, je to naš uspeh; če bo izvoljenih toliko in toliko naših kandidatov, bo to naš uspeh; če smo ustvarili toliko in toliko novih organizacij, bo to naš uspeh in če smo pridobili toliko in toliko novih naročnikov za naš list, bo to zopet le naš uspeh.

Ali niso to samo take svete naloge naših organizacij in naših zapornikov, da naravnost zapovedujejo, da mora socialistična stranka ravno v tem volilnem boju storiti vse, da pokaže pravo pot proletarskega pokreta ter da tudi s svojim najaktivnejšim delom ojači pravi pravec delavskega pokreta vsaj v naši pokrajini.

Imamo tudi sovražnike, ki so se uprli samoodločbi delavstva in ki skušajo z osebnim blatenjem in zavajajočimi neresničnimi poročili omajati zaupanje delavstva vase. Ali tak nastop nekaterih ljudi, ki bi hoteli s takim in podobnim početjem oslabiti nastop delavstva pri volitvah in koristiti s tem meščanskim in kapitalističnim strankam, je pečat, ki jih je zapečatil za vso bodočnost. Zakaj, kadar delavstvo zahteva skupen nastop, takrat ni nobene druge opravilne, kakor da hoče separatist služiti kapitalizmu.

Posezimo torej v volilni boj z vso iskrenostjo in ustvarimo močno podlago za nadaljni razvoj enotnega političnega delavskega pokreta. Toda delati moramo, ker le delo rodi sadove.

O novi vladi pišemo v današnjem uvodniku. Ta vlada predstavlja nedvomno simptomatičen korak v smeri militarizacije. S to vlado, razven radičlov in radičevcev, ni pa nihče zadovoljen, in vsi poudarjajo, da se ta vlada ne bo dolgo držala. Uzunović je zopet sestavil kabinet le za nekaj tednov, saj nima tudi sam bogve kako dobre mnenja o stabilnosti sedanje vlade, kajti izjavil je novinarjem, da je ta vlada pač boljša kot nobena vlada, najboljša vlada pa ni. Zato se toliko bolj čudimo, da silijo klerikalci še vedno v to sredino. Če Uzunović le ne bo sprejel zastopniške SLS v vlado, bo s tem pokazal, da ima več politične pameti — čeprav ne tudi več smisla za pravičnost in enakopravnost vseh plemen — kakor pa naši klerikalci, ki se ga očitno še vedno drže, v nadi, da jih bo sprejel v svojo vse prej kot demokratično in delovno vlado. Razpišite volitve, to je naša zahteva in za to zahtevo bi morali stati tudi naši klerikalci, če se še smatrajo za ljudsko stranko.

Radiću je uspelo uriniti se v novo vlado in on sedaj hvali na vse pretege novo vlado. O izenačenju davkov se nič več ne govori, tudi o agrarni reformi v Dalmaciji ne — glavno je zaenkrat, da so radičevci v vladi, in to je že zadostni povod, da se vlado »narodnega sporazuma« povečuje in hvali.

Pucelj se je tako dolgo ogreval za vlado narodnega sporazuma in za vstop slov. klerikalcev v vlado, da sta ga Uzunović in Radić v znak hvaležnosti žrtvovala, to se pravi, lepo zahvalila in ga poslala kot pridnega in pametnega dečka domov.

Jakob Uršič, vpokojeni nadsprevidnik v Ljubljani, je v petek, dne 24. decembra, nenadoma umrl. Pokojnik je bil v predvojni letih večkrat in daljšo dobo funkcionar v železničarski organizaciji ter vester član naše stranke. Krajevna organizacija SSJ v Ljubljani izgubi z njim enega najvztrajnejših članov, ki je še po vojni aktivno sodeloval v njej in ji ostal zvest do svoje prerane smrti. Pogreb pokojnika se je vršil v ponedeljek popoldan. Blag mu spomin!

Umestna pomilostitev. Predsednik francoske republike Doumergue je pomilostil v Londonskem procesu obsojene Nemce. Obsojenci so bili nato takoj izpuščeni iz zapora. S tem je bila tudi ta neprijetna zadeva likvidirana, in upati je, da se bodo sedaj duhovi v Nemčiji pomirili.

Komunistično zaroto so baje odkrile oblasti v Bolgariji. Ko javljajo iz Sofije o komunističnih zarotah, je navadno razumeti to kot uvod v nova preganjanja razrednega delavstva v

Bolgariji. Ta trik je že predobro poznan, da bi še kaj zalegel.

Mussolini in deportacije. Mussolini se je le zbal evropskega javnega mnenja, kajti zadnje čase hiti nekam sumljivo z naročenimi intervjuji v razne, zlasti ameriške liste. Dopisniku »Newyork Herald« je mož sedaj izjavil, da v Italiji ne bo nihče po krivem deportiran. Sedaj nam Mussolini še najpove, zakaj je bilo potemtakem na tisoče in tisoče najboljših Italijanov deportiranih. Ali ne morda samo zato, ker niso fašisti? In, ali je to že itak greh, da mora svobodno misleč človek v deportacijo. Kaj je po Mussolinijevih nazorih krivo in nekrivo?

Kravje kupčije narodnega bloka. Včerajšnja občinska seja je presegla vso mariborsko javnost. Slovenski demokratje, ki so se pred enim tednom grmeli proti klerikalno-nemški zvezi za oblastne volitve in kričali, da so klerikalci izdajalci slovenskega Maribora, so včeraj kompaktno glasovali za proračunske dvanajstine. So se pač meščanske stranke spet med seboj sporazumele. Plačilo pa bodo dobile vse po vrsti pri prihodnjih občinskih volitvah. Demokrati pa bodo morali vendar hote ali nehoti ostati izven klerikalno-nemškega bloka in se bodo morali pač zadovoljiti s par »mandelci« kot opozicionalci.

Madžarski opozicionalni poslanci so sklenili, da ne pojejo v znak protesta v parlament, ker so bile zadnje volitve sleparske in nasilne in ne izražajo niti najmanj istinito razpoloženje naroda.

Francosko ljudsko štetje. Število francoskega prebivalstva znaša po ljudskem štetju iz l. 1926 40.743.854. Od teh je inozemcev 2.498.290.

Znake starosti na obrazu in plešasto glavo boste preprečili najenostavneje in najudobneje s pomočjo z dveh proizkušenih, zanesljivih in skozi dolga leta priljubljenih preparatov: I. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje prhljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivost. II. Fellerjeva prava kavkaška Elsa pomada za obraz in kožo, čuva mladost in lepoto ter je najučinkovitejša delovanja zoper pege, sojedce, nečisto polt, rdeče in hrupave roke. Z redovito masazo se odpravijo tudi gube. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončeka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa pomad še obenem z zavojnico in poštino za Din 38, ali samo proti vnaprej poslanemu denarju, kjer je po povzetju poština za 10 Din višja. Naročila nasloviti: lekarnariju Eugenu V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 202, Hrvatska.

Dolžnost vseh razredno zavednih proletarcev je, da ob novem letu pridobijo za strankino glasilo novih naročnikov.

Iz uprave.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine za tekoče leto, pozivljamo, da to store še ta teden, da zamoremo ob novem letu zaključiti knjige. — Uprava.

Iz delavskega sveta.

Naši izseljenci v Kanadi. V časopisu so se širile vesti, da so naši izseljenci v Kanadi izpostavljeni največji bedi. Z ozirom na to je izdal konzulat v Montrealu o položaju izseljencev v Kanadi ta-le pojasnila: Precej resnice je na tem, da v Kanadi razen na farmah ni dobiti dela. Potrebno je, da so vsi doseljenci, ki pridejo v Kanado poljedelci in da tudi ostanejo pri tem poslu. Res je, da niso ravno privlačne mezde na farmah in da se lahko v rudnikih zasluži več. Farmarji plačujejo svoje stalne delavce od 30 do 40 dolar. mesečno (1500 do 2000 dinarjev) s hrano in stanovanjem. Za čas žetve zaslužijo poljedelski delavci tudi več. Kanadska industrija je še nerazvita. Velika razočaranja dožive oni naši doseljenci, ki zapuste farme v nadi, da dobe boljši zaslužek v tovarnah in rudnikih. Često ostajajo taki doseljenci tedne in mesece brez posla in žive od podpor svojih foverišev, ki delajo, ali pa od podpor prijateljev in sorodnikov v Zedinjenih državah. Veliko zla povzročijo našim doselencem v Kanadi poizkusi, da prekoračijo mejo in se naselijo v Zedinjenih državah. V velikih mestih Kanade obiščejo doseljenci razni agenti, ki prodajajo parobrodne karte in izvršujejo druge usluge doselencem. Morala teh agentov ni vedno posebno visoka in pogosto vrše utropljanje doselencev v Zedinjene države. Naši ljudje plačajo velike vsote, da jih agenti na ta ali oni način spravijo preko meje. Ta podvzeta imajo včasih uspeh, zelo pogosto se pa končajo nesrečno za uboge doselence. Amerikanske obmejne straže polove velik del takih doselencev, jih zapro in izroče sodišču, kar končava z deportacijo. Trditev, da na tisoče naših državljanov leži po barakah v Kanadskih mestih in da tam umirajo od gladi, ni resnična. V Montrealu je n. pr. komaj nekaj desetina naših ljudi. Vsi pa dobro vedo za konzulat in se tudi nanj obračajo pri vsaki priliki. Po zimi, ko ostanejo brez posla, se obračajo na konzulat s prošnjami, da jim preskrbi službo, če pa to ni takoj mogoče, da jim priskoči na

Vi ne vjerujete?

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a VD

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste vednovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

Varčevanje potom zavarovanja

Danes, ko preživljamo vsi teške krize, ko živitarimo s teškimi skrbmi, ko malenkostni zaslužek komaj zadostuje za hrano, je popolnoma izključeno, da bi mogel delavec brez skrbi gledati bodočnosti v obraz, da bi mogel misliti na izboljšanje svojega položaja, da bi se mogel otestiti skrbi, ki ga venomer opominjajo, da se bliža čas, ko ne bo več moči v njegovem telesu, ko ne bo več sile v njegovih rokah. Vsak s trpkostjo zavestno boječe zre v svojo družino, na svoje male, na svojo ženo in teško mu je pri srcu, ko se spomni: Kam bodo šli, če jaz umrjem? Res, kam naj gredo ubogi, če njih očeta zadene nezgoda ali smrt? Ali bo skrbela za nje država? Ali jim bodo občine dajale kruha? Država bi pač lahko to storila. Drugod so sprejeti vsakovrstni zakoni, ki kolikor toliko ščitijo interese delovnega ljudstva, drugod državni zakon predvideva vsaj malo zaščite za uboge in sirote. Kaj pa pri nas? Še državnim uradnikom, ki so vendar gonilna sila državnega stroja, še tem odtrgavajo dan za dnem njihovo že itak malo plačilo. Državni uradnik že polagoma stopa med nas, med proletarijat, kajti ne zasluži več toliko, da bi si mogel zbrati kapital. Sam na sebe je navezan. **Država ne bo storila ničesar.** Brezposelnost, majhna plača, beda, pomanjkanje, različne nezgode in bolezni med delovnim ljudstvom, to so stvari, ki jih država ne pripozna. Državo ne briga, kaj bo z družinico, ki ji umre rednik, državo ne briga, kako naj živi rodbina, če se oče ponesreči, še manj pa briga državo, kaj naj da delavec svoji hčerki za doto, s čim naj si nakupi pohištvo, ali pa ustvari prijetno stanovanje. Kdo pa naj se torej briga za ubogo proletarca? Kdo, če država tega ne stori? Kratak in jasen je odgovor, ki je

edini mogoč: **Sami!** Da, sami se moramo pobrigati za svojo bodočnost, sami moramo skrbeti za vse slučaje, ki se nam lahko pripetijo in ki nam hočejo uničiti našo srečo! Vprašanje je le: **Kako?** Če pomislimo, kaj bo z nami na stara leta, ko ne bo pokojnine, ko ne bo podpor, ko ne bo več moči v naših žilah, vemo, da si moremo le s skrajnim varčevanjem, z odpovedovanjem, z denarjem, od ust pritriganim, naloziti vsoto, ki nam bo pomočnik v skrajni sili. Dan za dnem zbiramo majhne vsote, za to zbiranje pa se obvezimo, kajti le s prisilnim nalaganjem moremo vzdržati do konca krepkost svoje volje. In ta obvezna štednja pa je ravno zavarovanje, ki ima napram hranilnim vlogam to prednost, da smo obenem z vlaganjem vsotice, ki se nam obrestujejo, **zavarovani** za življenje, t. j. v slučaju, da preje umremo, dobi naša družina izplačano skoro tolikšno vsoto, kakor da bi doživeli celo dobo. Zavarovanje torej naj so hranilne vloge, obvezne hranilne vloge in sicer majhne, tedenske ali dnevne, da vsako lahko brez težav in le z odpovedovanjem nepotrebnih izdatkov, donasa zrno na zrno svoji bodočnosti, kamen na kamen palači svoje sreče. Dostopno mora biti vsem slojem, posebno revnim, kajti delavec si ne more plačevati ogromnih letnih premij, pač pa lahko z majhnimi zneski ustvarja velik kapital.

Vse te prednosti ima posebno takozvano

Družinsko zavarovanje z domačimi hranilniki.

Ta način zavarovanja upeljava po celi Jugoslaviji **Splošna zavarovalna zadruga v Ljubljani**, Tržaška cesta 26, ki je v to svrhu sklenila pogodbo z Jugoslovansko zavarovalno družbo Zora v Zagrebu, za katero jamči koncern angleških zavarovalnic z jamstveno glavnico nad 49 milijonov angleških funtov, kar znaša v dinarjih nad 13 milijard.

To družinsko zavarovanje traja 15 ali 20 let. Zavaruje se lahko za 10.000 ali 20.000 Din vsake zdrave osebe od 20. do 50. leta **brez zdravniške preiskave.**

Vplačuje se za 10.000 Din za 20letno zavarovalno dobo samo po 2 Din na dan, ali za 15letno zavarovanje za 10.000 Din pa 3 Din dnevno. Za zavarovanje za 20.000 Din se vplačuje v obeh slučajih še enkrat toliko, tedaj za 20 let 4 Din dnevno in za 15 let pa 6 Din. Vlaganje teh dnevniških zneskov se vrši v domači hranilnik, ki ga dobi vsak zavarovanec od zavarovalne družbe.

Zavarovalnica pa plača pri dnevnem vlaganju po 2 Din za 20letno zavarovanje: v slučaju smrti zavarovanca (četudi bi umrl prvi dan zavarovanja) upravičenim osebam ali zakonitim dedičem takoj **10.000 Din.**

Ta znesek se izplača v slučaju smrti od početka zavarovanja do 12. leta. Zavarovalnica se pa zviša in izplača v slučaju smrti v 12. letu na 10.800 Din, v 13. letu na 11.600 Din, v 14. letu na 12.400 Din, v 15. letu na 13.200 Din, v 16. letu na 14.000, v 17. letu na 14.800 Din, v 18. letu na 15.600 Din, v 19. letu na 16.400 Din; v 20. letu na 17.200 Din.

Če pa zavarovanec doživi to dobo, pa dobi na roke izplačano **18.000 Din.**

Pri vplačevanju po 3 Din dnevno skozi 15 let se pa izplača v slučaju doživetja zavarovanca **18.500 Din.**

Ako pa umrje v dobi od prvega dne zavarovanja do 6. leta zavarovanja, se pa izplača upravičenim osebam ali dedičem 10.000 Din, od 6. do 15. leta se pa zavarovalnica zvišuje po 850 Din vsako leto.

Kot posebna ugodnost tega zavarovanja se izplača v slučaju smrti **vsled nezgode** poleg zgoraj določene zavarovalnine, in to brez kakakega doplačila za nezgodno zavarovanje, **še 10.000 Din.** V slučaju **invaliditete** (popolne delanezmožnosti pred

60. letom) odpade nadaljno vplačevanje premij po 2 ali 3 Din dnevno in se zavarovalnica navzlic prenehanju vplačil izplača v polni višini.

Tekom 20. let vplača zavarovanec v domači hranilnik po 2 Din dnevno, skupno tedaj 14.400 Din, pri tem, ko se zavarovanec izplača, če doživi to dobo, 18.000 Din. Še večjo ugodnost pa imajo dediči, če zavarovanec umrje, kar lahko vsak sam izračuna.

Ta način zavarovanja se lahko podvoji in se pri vplačevanju po 4 Din čez 20 let izplača 36.000 Din, pri vplačevanju po 6 Din se pa izplača čez 15 let 37.000 Din.

Kdor pozna vse zavarovalne kombinacije in vse teške pogoje običajnega zavarovanja, ta se takoj prepriča o ugodnosti tega specialnega ljudskega zavarovanja, s katerim je omogočeno vsakemu, da si pridobi z malimi neznatnimi prihranki večji kapital, če pa umrje, ima pa družina saj za prvo silo lepo zavarovalnico.

Kakor že povedano, jamči za točna izplačila teh zavarovalnih koncern zavarovalnic, ki ima nad 49.000.000 angleških funtov jamstvene glavnice. Zavarovanje izvrši Jugoslovanska delniška zavarovalna družba Zora v Zagrebu izključno samo potom **Splošne zavarovalne zadruge v Ljubljani**, Tržaška cesta 26, ker se zavarovalnica z manipulativnimi in detajlnimi posli tega zavarovanja, ki ima izključno samo dobrodelen značaj, ne more baviti.

Splošna zavarovalna zadruga je dala v tisk brošuro »O pomenu zavarovanja«, katero lahko vsak dobi. Zadruga daje tudi vsa druga pojasnila o zavarovalnih vprašanjih **brezplačno.**

Prinašamo ta članek, da ga proučijo naši čitatelji, ker je gotovo velike važnosti za vse naše družine.

pomoč s podporo za prehrano. Kon-
zultat vedno ugotovi prošnjam brezpo-
selnih, kolikor mu je pač mogoče. V
ostalih večjih krajih so razmere ne-
koliko drugačne, ker je večje število
prošnjikov. V nobenem Kanadskem
mestu pa ni več kot 500 naših ljudi in
ne more biti govora o umiranju tiso-
čev od gladi, ker v nobenem mestu
teh tisočev ni. Veliko je slučajev, da
ostanejo delavci brezposelni brez
lastne krivde, ker jih odpustijo far-
marji, ko jih več ne potrebujejo. Ali
večina brezposelnih lahko dobi zapo-
slitev pri drugih farmarjih. Kakor re-
čeno pa naši doseljenci ne ostajajo
radi na farmah in to povzroča naj-
večjo nevoljo. Nerazvita Kanadska
industrija ne more dati vsem posla, a
v rudniških krajih je običajno mnogo
onih, ki čakajo na delo. Najboljše
sredstvo, da se zaščiti naše doseljence
v Kanadi je, da se nikdar dovolj ne
naglašajo vsem našim ljudem, ki odpo-
tujejo v Kanado, da svoj korak dobro
premislijo in da pridejo v Kanado
samo oni, ki resnično hočejo delati
kot poljedelci in da potem nekega dne
dobe lastno posestvo. Vsi oni, ki pa
pridejo z namenom, da se utihotapijo
v Zedinjene države, ali oni, ki mislijo,
da zaslužijo v delavnicah in tovarnah
mezde, ki se plačajo v Zedinjenih drž-
avah, vsi ti izseljenci naj ne odpotu-
jejo v Kanado. Kajti preje ali pozneje
jih doleti v Kanadi razočaranje.

Iz stranke SSJ.

Vsem krajevnim organizacijam
SSJ in zaupnikom Slovenije. Vse, ki
so prejeli pole za tiskovni sklad in
bloke za nabiranje naročnikov, pro-
simo, da še pred novim letom obra-
čunajo. Zaupniki v nekaterih okrajih
so se pri nabiranju naročnikov in ti-
skovnega sklada prav posebno izka-
zali. Po novem letu bomo objavili
uspeh naše akcije v rdečem mesecu.

Uprava »D.-P.«

Maribor.

Radikalna oholost. Našim radi-
kalom že zadnji kočevski li-
stič »Samouprava« očita, da so po-
stavili premalo kandidatur za obla-
sti, dočim bi jih morali biti povsod,
ko so v Beogradu vendar poročali,
da je radikalov ko listja in trave po
celi Starejski. Zdaj pa so šli celo v
kompromis s klerikalci in Nemci. Pa
biti jih mora res precej, teh radika-
lov, ko so jim celo Nemci, ki imajo
svoj stalni kader, dali prednost, da
kandidirajo dr. Ravnika pred Mühl-
eisnom. No, trije advokati se med
sabo vedno pobotajo, kadar ni nič-
esar pričakovati, kajti baje se Ravnik
trese pred volitvami, ravnotako pa
Nemci govore o Mühleisnu, da naj
se nikar preveč ne zanaša na ta kom-
promis. Ker pa so radikali prepri-
čani, da dobe vse tri mandate, jim
želimo, da bi sladko sanjali vsaj do
23. januarja.

Naši mariborski narodni sociali-
sti so se tudi udeležili občinske seje.
Seveda kot verni zavezniki demo-
kratov in so tudi z njimi glasovali
za dvanajstine. Najprej so se oni ho-
teli s pomočjo demokratov, seveda,
delati velike, sedaj pa so vendar
uvideli, da žive le od po sili zima-
nega bloka. Pa bo le kmalu konec
narodnega bloka in vsega, kar je z
njim v zvezi.

Narodni socialisti so se, kakor je
znano, za oblastne volitve popolno-
ma razkropili. Drugod se sploh niso
javili, kakor v mestu Mariboru in še
tu so šli na dvojne liste. Eni v naro-
čje demokratov, ki jih seveda podpi-
rajo — v njihovi polomiji, zlasti v
gospodarski — drugi pa, ki so bili
proti demokratom, zlasti intelektu-
alci, so se zgledali s peščico davido-
vičevcev. Torej lep razkol za par sto
pristašev. Delavci po delavnicah pa,
ki take politike svojih voditeljev ne

razumejo, pravijo, da bodo volili 23.
januarja kakor zadnjič pri volitvah v
delavsko zbornico, ko so volili od
delavcev samih predlagano delav-
sko strokovno listo, kjer so sami so-
cialisti skupaj. In ta lista bo v Mari-
boru prva in bo tudi zmaga!

**Delo dobijo pri mariborski Borzi
dela:** 1 žagar, 2 elektromonterja-de-
lovodja, 1 krojač, 1 kuhar, 1 mizar,
1 kovinodar, 1 čevljar, vajenci (tr-
govske stroke, ključavničarske, pe-
kovske in svinjarske obrti); 20 kme-
čkih dekel, 24 šivilj za perilo, 3 so-
barice, 8 služkinj, 6 kuharic, 2 go-
spodinji, 1 pletilka, 1 šteparica odev,
4 vzgojiteljice, 1 varuška, 4 poslužni-
ce, 2 orožniški kuharici, 3 pomožne
delavke, 3 tkalke.

„Svoboda“.

Vsem članom »Svobode« v Mari-
boru. V petek, dne 7. januarja 1927
se bo vršil ob 8. uri zvečer v Ljud-
skem domu sestanek članov vseh
sekcij, kjer bo predsednik s. Ivan
Favai poročal o centralnem obnem
zboru v Ljubljani in o drugih važnih
zadevah notranje organizacije. Radi
tega naj se vsi člani polnoštevilno u-
deležijo sestanka. Udeležba dolžnost.

Predsednik.

Celje.

Še par pojasnil. K poročilu ob-
lastnega odbora naše stranke v Mari-
boru glede pogajanj med celjskimi
organizacijami SSJ in bernotovci za
skupen nastop pri volitvah v oblastne
skupščine, moramo pojasniti še par
momentov, ki jasno dokazujejo, kak-
šne pojme o proletarski demokraciji
imajo ljudje, ki so to demokracijo
vzeli v zakup in pa kako so bili ti
ljudje za skupen nastop »iskreni«
in odkriti. Našega vabila na konferen-
co dne 5. dec. n. pr. predsednik
Bernotove organizacije, Lah, ni ho-
tel dati na glasovanje, čeravno so
njih člani to zahtevali. To sta pove-
dala ss. Oset in Stojan, ki sta se
omenjene konference udeležila kot
gosta in obenem izjavila, da se ne
strinjata s postopanjem njih pred-
sednika. Nadalje so bernotovci od
nas zahtevali, da moramo odstopiti
od kandidature sodruga Hrastnika,
ne da bi navedli vzroke v podkrepi-
tev njih zahteve. Ko so naši delegati
izjavili, da odstopijo od kandidature
s. Hrastnika, če bernotovci dokažejo,
da ni vreden tega zaupanja, so slav-
ni zagovorniki javnosti molčali kot
gluhec, ki nič ne sliši. V »Napreju«
pa imajo korajžo napisati, da nam je
šlo le za mandate za naše »skrahi-
rane« in »korumpirane« voditelje, o
čemur pa bodo gotovo imeli priliko
govoriti kje drugje, in to njih trditev
dokazati. Mi vemo, da bodo po njih
navadi na vse strani po svoje zavija-
li, mi pa bomo poskrbeli, da jih de-
lavstvo do konca spozna in jim en-
krat za vselej obrne hrbet. — Volilni
odbor SSJ za celjsko okrožje.

Volilni humor. Na ulici se srečata
»socialpatrijot« in bernotovec. »Ka-
ko je, bre,« vpraša prvi. »Eh, do-
bro je,« reče drugi, »bomo vsaj vi-
deli, kje je zavednost.« Prvi mu
promptno odgovori: »Zavedni so
samo tisti, ki bodo glasovali za ber-
notovce.« »Tako je,« se zmago-
slavno odreže bernotovec in s sar-
kastičnim nasmehom voščil lahko
noč. Še Bernot bi se bil smejal, če
bi temu prizoru prisostvoval in mor-
da še on kaj dodal k temu humor-
ju — na smrt obsojenega.

Volilne prognoze. Lojze in Tine
se pogovarjata o izidu volitev ter
računata, kako približno bodo vo-
litve izpadle v celjskem srezu. Kot
dober gospodar vzame Lojzek kar
svinčnik v roke in na mizo napiše:
»Ta stranka bo dobila toliko, druga
toliko, mi pa enega.« Tine ga vpra-
ša: »Kam si pa dal te in te, kaj mi-
liš, da so oni od muh? Ti bodo si-
gurno tudi nekaj dobili!« »Ja, vrag,

na te se res nisem spomnil, da bi
jih kura pičila.« odgovori Lojze,
odloži svinčnik in začne misliti, ka-
ko je že pred volitvami prišel z eno
nogo v oblastno skupščino, z obe-
ma nogama pa ven zletel. Kaj si bo
misлил 23. januarja zvečer, bomo
po volitvah poročali.

Celjski Nemci niso prav nič na-
vdušeni za usiljenega jim kandida-
ta, ki je, kakor pravijo, Orjunaš, in
kot tak član organizacije, katere
Nemce v nevolilnih časih prav nič
ne obraja. Da, da, težko je, če se
mora iz enega nacionalističnega ta-
bora nasprotnega nacionalista vo-
liti.

Pisarna volilnega odbora SSJ
za Celje in celjsko-vranski volilni
okraj se nahaja v Vodnikovih ulici 3.
Zaupniki naj se za informacije gle-
de volitev obračajo na gornji naslov.

Rečem ti, da mi ne porečeš. Ber-
notovci govorijo okoli, da so naši
zaupniki pobirali podpise pri njih
članih s prevaro in sicer, da so pra-
vili delavcem, da gremo skupno, da
so delavska pekarna in čevljarna
naše in kaj vemo, kaj še vse. Kaj pa,
če so oni na tak način pobirali pod-
pise, a? Če prej ne, se bo to izka-
zalo na dan volitev, ko bodo v Celju
našli v njih škatli 17 glasov, podpi-
sov pa so morali imeti najmanj 25.
To bo hec, kaj?

Naročnikom! Sodruga naročni-
ke, ki so v zaostanku z naročnino
za »Delavsko Politiko«, prosimo, da
isto poravnajo pri zaupnikih, ali pa
naravnost po položnici. Obenem
priporočamo, da nabirajo nove na-
ročnike in za tiskovni sklad. Do se-
daj nabrano vsoto za tiskovni sklad
priobčimo v eni prihodnjih števil.

Kranj.

Tudi delavci kranjskega sreza so
spoznali, da se nekaj pripravlja. Ti-
sto »nekaž« so volitve v oblastno
skupščino. Spoznali so to tudi po ne-
izogibnih jugoslovanskih pojavih ob
takih prilikah: to so hišne preiskave
po orožnikih. Je pa pri tem naj-
bolj čudno, da so v kranjski okolici
bili po orožnikih preiskovani na do-
mu le bivši in sedajni funkcionarji po-
družnice naše Splošne delavske zve-
ze, torej strokovne delavske organi-
zacije. No, slučajno pa vemo, komu
je ta naša delavska organizacija v
Kranju največ na potu. Pa če je ta
demokratski junak hujškal nekoč ob-
lasti napram poštenim delavcem pod
pretno boljše vize, upamo danes,
da bo to prihodnjč za vedno opustil,
čeprav je dotični delničar Južgoške
d. d. in pa še kranjski župan povrhu.
Vse te šikane delavcev se vrše na
podlagi zakona o zaščiti države. Ču-
dimo se le, da drug zakon, ki se pri-
čenja ravnotako z besedilom: »Mi
itd.« se n. pr. v Kranju zelo slabo
vpošteva. Je to zakon o zaščiti de-
lavcev, katerega določbe §§ 8, 10 in
20 se n. pr. pri g. Kocbeku in v Juž-
goški tovarni §§ 8 in 20 absolutno ne
upoštevajo. Smo zelo radovedni, ali
se bodo pristojne oblasti vendar zga-
nile in zagrabile tudi v tem oziru z
eno in isto vneto, kakor pri držav-
ljanih navadne vrste, ki se jim tudi po
domače pravi proletarci, ko gre za
določila zakona o zaščiti države. In
če g. inšpektor dela v beli Ljubljani
ne more pravočasno vedeti, kaj si vse
v Kranju dovoljujejo neki velepati-
otje, bomo pa mi opozorili čuvarje

vseh jugoslovanskih zakonov, orož-
nike, na določila zakona o zaščiti de-
lavcev. Če tega do sedaj niso drugi
storili, je bilo najbrže temu krivo dej-
stvo, da nima kranjska orožniška po-
staja še telefonske zveze, kakor se je
»Jutro« (v št. 269) že pritožilo. H
koncu pa še dostavljamo: V bodoče
bomo zahtevali za vsako podtikanje
in preiskavo dokazov, naj prihaja od-
koderkoli. Menimo, da tudi pošteno
kranjsko delavstvo ima pravico, da
uživa svoj relativni mir in to tudi ta-
krat, ko brani svoje razredne in-
terese. Ali se pa vsaka pravica pri
delavcih v Kranju že neha?

Šport.

Razno iz domačega športnega življenja.
Izredna skupščina Lj. N. P.

V Ljubljani se je vršila 28. novembra
izredna skupščina Ljubljanskega nogomet-
nega podsaveza, ki je potekla v najlepšem
redu. — Skupščino je vodil II. podpred-
sednik dr. Bojič povsem objektivno ter so
isti prisostvovali delegati vseh klubov,
med njimi tudi delegati naših, v podsavezu
včlanjenih Svobod. Nerazumljivo je, za-
kaj ni trboveljska Svoboda poslala svojo
poverilnico bratski ljubljanski Svobodi,
temveč isto oddala človeku, ki ni iz pro-
letarskih vrst.

Iz poročil starega odbora, v katerem
so sodelovali tudi člani ljubljanske Svo-
bode, je razvidno, da je bilo delovanje
tega odbora povsem objektivno in plodo-
nosno posebno za mlajše in finančno šib-
ke klube. Odbor je v svojem kratkem času
s svojo poštenostjo zbral precejšnjo
vsoto, ki jo je razdelil med gmetno šibke
klube. Svoj delež sta prejeli tudi ljubljans-
ka in mariborska Svoboda ter še 11 osta-
lih klubov.

Razumljivo, da opozicija ni imela ni-
kakih stvarnih ugovorov, saj je bilo splo-
šno znano, kako je ona postopala za časa,
ko je vodila to športno institucijo. Takrat,
in to je bilo, če se ne motimo, tekmo 4 let,
ni izdala nobene podpore. Dopusila je, da
so takorekoč propadali nekateri klubi, ki
so pričeli svoje delovanje zopet šele pred
kratkim. Kljub temu so si znali ti ljudje
ustvari pri volitvah neznatno večino in to
posebno vsled podpore najnovejših klubov,
ki ne poznajo delovanja teh ljudi iz prej-
šnjih časov.

Kurjozum je tudi sklep, ki so ga stvo-
rili na tej skupščini, po katerem ne sme v
bodoče podsavez izdajati klubom denarnih
podpor. Preostali denar naj se uporabi v
svrhu zgraditve igrišč. Gospodje iz bur-
žujskih krogov menijo, da ne vemo, kam
pes tace molit! Se motijo! Tudi vemo, kdo
bo najbolj deležen podpore iz fonda za
poškodovanje igralcev. Mar mogoče pro-
letarski igralci-sportniki? Kaj še! Sicer je
to samo slutnja, to je ona slutnja, ki se je
doslej v nešteto slučajih, kjer so buržu-
jski gospodje delili »milost«, dogodila ubo-
gim proletarcem!

Skupščina se je zavlekla precej na
dolgo ter je trajala do pol 16. ure, to je
nad štiri ure.

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI

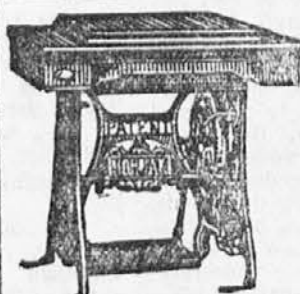
Od srede, dne 29. decembra, do
vključno petka, dne 31. decembra, se
predvaja največji in najzanimivejši pu-
stolovni film v šestih čilih: Baron Gara-
gan. — Pride: Od 1. do 4. januarja: Pat
in Patachon: Film in Ljubzen.

Tiskovni sklad. S. Leskošek v Studenci
je nabral pri naslednjih sodrugih znesek:
Kraj. organizacija SSJ v Studencih 100 Din,
Obitelj Pinter 20 Din, obitelj Kac 20 Din,
Leskošek Vinko 15 Din, Kaloh Alois 15 Din,
Pušnik Franc 10 Din, Klemenšek Franc 10
Din, Serjac Adam 10 Din, Beleskovič Ja-
kob 5 Din, Kramberger Anton 4 Din, Špa-
ner Jožef 10 Din, Novak Jožef 10 Din,
Pregl Alois 15 Din, Lesnik Avgust 10 Din,
Lesnik Ludovik 10 Din, Kreuh Karol 15
Din, Majhenič Ludovik 10 Din, Pristovnik
5 Din, Papež Franc 10 Din, Tel. društvo
»Svoboda« Studenci 30 Din, skupaj 341 Din.
Lepa hvala. Sodruga prosimo, da posne-
majo.

Tiskovni sklad. Sodruga Josip O. je
daroval za tiskovni sklad »D. P.« 350 Din.
Sodrugi, posnemajte! — Uprava.

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in
gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in
angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

IVAN JAX in SIN

LJUBLJANA

Gospodstva cesta 2
najboljši šivalni in pletilni stroji.

Izborna konstrukcija in ele-
gantna izvišitev iz tovarne v
Lincu. Ustanovljena leta 1867.

Vezenje se poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in
šivalnih strojev 10letna garancija. Pisalne stroje Adler
in Urania. — Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Waffner, Kayser.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18.

Moderno in higiensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delav-
cem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz
Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.